

Sag C-99/24 [Chmieka]ⁱ

Anmodning om præjudiciel afgørelse

Dato for indlevering:

7. februar 2024

Forelæggende ret:

Sąd Rejonowy w Koszalinie (Polen)

Afgørelse af:

31. januar 2024

Sagsøger:

G.M.K.-Z.B.M.

Sagsøgt:

S.O.

Sagsnummer: [udelades]

KENDELSE

Den 31. januar 2024

Sąd Rejonowy w Koszalinie w I Wydziale Cywilnym (ret i første instans i Koszalin, 1. afdeling for civile sager, Polen) har i følgende sammensætning:
[udelades]

efter behandling i retsmøde, der foregik for lukkede døre i Koszalin

i et søgsmål **anlagt af** G.M.K.-Z.B.M. i K.

mod S.O.

med påstand om betaling

afsagt følgende kendelse:

ⁱ Den foreliggende sags navn er et vedtaget navn. Det svarer ikke til et navn på en part i sagen.

- 1) i henhold til artikel [udelades] udsættes sagens behandling,
- 2) Den Europæiske Unions Domstol forelægges en anmodning om præjudiciel afgørelse som anført i bilaget, der udgør en integrerende del af denne kendelse.

(dommer [udelades])

PRÆJUDICIEL FORELÆGGELSESKENDELSE

Forelæggende ret:

Sąd Rejonowy w Koszalinie (ret i første instans i Koszalin) (Polen)

sammensætning: [udelades]

Den forelæggende rets sagsnummer [udelades]

Hovedsagens parter og deres befuldmægtigede:

Sagsøger: G.M.K.-Z.B.M. w K., repræsenteret ved juridisk rådgiver [udelades].

Sagsøgte: S.O., repræsenteret ved juridisk rådgiver [udelades] samt advokat [udelades]

Spørgsmålenes indhold:

- 1) Skal artikel 66 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område fortolkes således, at der ved »retssager, som er anlagt« skal forstås sagsøgerens indgivelse af et processkrift i en retssag eller sagsøgtes indgivelse af en anmodning om prøvelse af sagen efter dens endelige afgørelse[?]

[O]g afhængigt af besvarelsen af det ovenstående spørgsmål:

- 2) Skal bestemmelserne i kapitel II i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område,

eventuelt bestemmelserne i kapitel II i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område,

fortolkes således, at en person, der har bopæl på en medlemsstats område, kan sagsøges ved domstolene i en anden medlemsstat med påstand om betaling af vederlag for brug af fast ejendom uden for kontrakt, der er beliggende i denne anden medlemsstat?

Genstand for tvisten i hovedsagen og væsentlige faktiske omstændigheder

- 1 G.M.K. anlagde den 15. marts 2013 et søgsmål mod T., S., M. og Sz. O. ved Sąd Rejonowy w Koszalin (ret i første instans i Koszalin) med påstand om betaling af vederlag for brug af kommunens ejendom beliggende i Koszalin (Republikken Polen) uden for kontrakt efter opsigelsen af lejekontrakten. Sagsøgeren havde angivet, at samtlige sagsøgte havde deres bopælsadresse i Polen. Der blev udstedt et betalingspåkrav i sagen, som blev afhentet på en adresse i Polen af en af de sagsøgte på vegne af de andre. Betalingspåkravet blev ikke anfægtet og blev anset for at være gyldigt og eksigibelt.
- 2 Ved skrivelse af den 7. juli 2023 adresseret til retten gjorde S.O. indsigelse mod betalingspåkravet og anmodede om, at sagen blev taget op til fornyet behandling, og at kravet af 15. marts 2013 blev afvist. Den sagsøgte havde gjort gældende, at den polske ret manglede jurisdiktion og påpegede, at sagsøgte udelukkende havde boet i Kongeriget Nederlandene siden 2007, og aldrig havde indgået en lejekontrakt med kommunen om den pågældende ejendom.
- 3 Sagsøgeren G.M.K. havde gjort gældende, at der er et så stærkt juridisk forhold mellem de sagsøgte, at det er ønskeligt at behandle sagen om betaling sammen. De sagsøgte er i familie med hinanden, og boede sammen i sagsøgerens ejendom. Lejekontrakten var udelukkende blevet indgået af T.O. (moren til de andre sagsøgte) i 1994. Lejemålet blev opsagt over for T.O., og i 2007 blev det besluttet, at samtlige sagsøgte skulle fraflytte den pågældende ejendom.

Anførte nationale retsfor skrifter

- 4 Artikel 18, stk. 1, i ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (lov af 21.6.2001 om beskyttelse af lejerrettigheder, den kommunale bolig mængde og ændring af civilloven:

Personer, der lejer en ejendom uden lovligt grundlag, er forpligtet til at betale kompensation på månedlig basis indtil datoen for fraflytning af ejendommen.

- 5 Artikel 505 i Kodeks postępowania cywilnego (den civile retsplejelov):

§ 1. Sagsøgte kan gøre indsigelse mod betalingspåkravet.

§ 2. Betalingspåkravet ophører med at have virkning for den del, der anfægtes i indsigelsen. Hvis kun en af medindstævnte gør indsigelse mod det samme krav og

mod et eller nogle af de krav, der er taget til følge, er betalingspåkravet kun ugyldigt for så vidt angår den pågældende.

Anførte EU-retlige forskrifter

- 6 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område:

Artikel 66, stk. 1. Denne forordning finder kun anvendelse på retssager, som er anlagt, på officielt bekræftede dokumenter, som udstedt eller registreret, og på retsforlig, som er godkendt eller indgået på eller efter den 10. januar 2015.

Artikel 5, stk. 1. Personer, der har bopæl på en medlemsstats område, kan kun sagsøges ved retterne i en anden medlemsstat i medfør af de regler, der er fastsat i dette kapitels afdeling 2-7.

Artikel 7. En person, der har bopæl på en medlemsstats område, kan sagsøges i en anden medlemsstat: (...)

[2]) i sager om erstatning uden for kontrakt, ved retten på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået eller vil kunne foregå;

Artikel 8. En person, der har bopæl på en medlemsstats område, kan endvidere sagsøges:

- 1) *såfremt der er flere sagsøgte, ved retten i den retskreds, hvor en af de sagsøgte har bopæl, forudsat at kravene er så snævert forbundne, at det er ønskeligt at behandle og påkende dem samtidig for at undgå uforenelige retsafgørelser i tilfælde af, at kravene blev påkendt hver for sig;*

Artikel 24. Enekompetente er følgende retter i en medlemsstat uden hensyn til parternes bopæl:

- 1) *i sager om rettigheder over fast ejendom samt om leje eller forpagtning af fast ejendom, retterne i den medlemsstat, på hvis område ejendommen er beliggende.*

- 7 Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område:

Artikel 3, stk. 1. Personer, der har bopæl på en medlemsstats område, kan kun sagsøges ved retterne i en anden medlemsstat i medfør af de regler, der er fastsat i afdeling 2-7.

Artikel 5. En person, der har bopæl på en medlemsstats område, kan sagsøges i en anden medlemsstat: (...)

- 3) i sager om erstatning uden for kontrakt, ved retten på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået eller vil kunne foregå;

Artikel 6. En person, der har bopæl på en medlemsstats område, kan endvidere sagsøges:

- 1) såfremt der er flere sagsøgte, ved retten i den retskreds, hvor en af de sagsøgte har bopæl, forudsat at kravene er så snævert forbundne, at det er ønskeligt at behandle og påkende dem samtidig for at undgå uforenelige afgørelser i tilfælde af, at kravene blev påkendt hver for sig;

Artikel 22. Enekompetente, uden hensyn til bopæl, er:

- 1) i sager om rettigheder over fast ejendom samt om leje eller forpagtning af fast ejendom, retterne i den medlemsstat, på hvis område ejendommen er beliggende.

Nødvendigheden af en fortolkning af EU-retten

- 8 På dette trin af retssagen skal Sąd Rejonowy w Koszalin (ret i første instans i Koszalin) tage stilling til sagsøgte S.O.'s påstand om, at den polske ret ikke har kompetence. Sagsøgeren er af den opfattelse, at den polske ret har en sådan kompetence, og at den korrekte fortolkning af lovgivningen i denne henseende har en væsentlig betydning for en række sager, der vedrører opfyldelsen af boligbehovene hos indbyggerne i kommunen. Hvis anbringendet tages til følge, vil retten afvise kommunens påstand af 15. marts 2013, og der vil være hjemmel til at afbryde tvangsfuldbyrdelsen mod sagsøgte.
- 9 Genstanden for tvisten er kravet om betaling af vederlag for sagsøgte S.O.'s brug af kommunens ejendom i Koszalin (Republikken Polen) i den omtvistede periode i årene 2011-2012. Sagsøgte havde ingen ret til den pågældende ejendom på det tidspunkt. Sagsøgte havde tidligere boet i den omstridte ejendom som barn sammen med sin mor, der havde indgået en lejekontrakt for ejendommen. Efter kommunen havde opsagt lejemålet, traf en polsk domstol afgørelse om, at hele den sagsøgte familie skulle fraflytte ejendommen. Kommunen har påstået, at familien ikke har forladt ejendommen på trods af udsættelsesordren. Kommunen har anført, at familien ikke har fraflyttet ejendommen på trods af afgørelsen om fraflytning. Sagsøgte S.O. har derimod anført, at hun flyttede permanent til Kongeriget Nederlandene i 2007. Det er indtil videre fastslået i retssagen, at sagsøgte S.O. havde bopæl i Kongeriget Nederlandene på tidspunktet for sagsøgerens krav den 15. marts 2013 og på tidspunktet for sagsøgtens indsigelse den 7. juli 2023.
- 10 Sagen om betaling af vederlag for brug af en andens ejendom er en civil sag, og forbliver inden for anvendelsesområdet af:

- Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område samt
 - Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område.
- 11 Det står for det første tilbage at afgøre, hvilken af disse forordninger, der finder anvendelse i sagen på grund af deres tidsmæssige rækkevidde. Det følger af artikel 66, stk. 1, i forordning nr. 1215/2012, at *Denne forordning [kun] finder anvendelse på retssager, som er anlagt, (...) på eller efter den 10. januar 2015.*
 - 12 Der er tvivl om, hvorvidt begrebet »retssager, som er anlagt« henviser til det tidspunkt, hvor G.K. anlagde et søgsmål mod sagsøgte om betaling (15.03.2013) eller indgivelsen af sagsøgtes indsigelse (7.07.2023) med en anmodning om fornyet behandling.
 - 13 Afhængigt af svaret på det første spørgsmål om, hvilken af forordningerne der finder anvendelse i sagen, skal forordningens bestemmelser om jurisdiktion undersøges. Bestemmelserne i begge forordninger er identiske i denne henseende.
- En afgørelse af jurisdiktionsreglerne for ovenstående sag kræver en undersøgelse af:
- 14 For det første artikel 7, stk. 2, i forordning nr. 1215/212 (tilsvarende artikel 5, stk. 3, i forordning nr. 44/2001). Det er nødvendigt at overveje, om det at bo i en andens ejendom uden juridisk grundlag efter opsigelsen af den lejekontrakt, der tillader beboelse på den pågældende ejendom, udgør en sag om erstatning uden for kontrakt.

I henhold til polsk ret – baseret på lov om beskyttelse af lejerrettigheder – udgør det ikke en sag om erstatning uden for kontrakt at bo i en ejendom uden juridisk grundlag. I afgørelse af 7. december 2007 i sag III CZP 121/07 fastslog Sąd Najwyższy (øverste domstol): »De trufne foranstaltninger giver ikke mulighed for at tage hensyn til det pågældende ansvar som omhandlet i art. 18 afsnit 1-3, i lov om beskyttelse af lejerrettigheder, som erstatningsansvar. Disse bestemmelsers opgivelse af skyld som forudsætning for ansvar gør det ikke muligt at kvalificere de forhold, der er omfattet af deres hypoteser, som erstatningsansvar i henhold til artikel 415 i Kodeksu cywilnego (den civile lovbog), og deres subsumption under andre bestemmelser i den civile lovbog om erstatningsansvar kommer ikke i spil. Der er heller ikke noget grundlag for at antage, at disse bestemmelser i sig selv definerer en skadevoldende handling af en bestemt type. (...)«.

Den Europæiske Unions Domstol fandt imidlertid i dom af 25. marts 2021 i sag C-307/19, at begrebet »sager om erstatning uden for kontrakt« som omhandlet i artikel 7, nr. 2), i forordning nr. 1215/2012 omfatter ethvert krav om, at en sagsøgt pålægges et erstatningsansvar, der ikke er knyttet til »sager om kontraktforhold«.

som omhandlet i denne forordnings artikel 7, nr. 1), litra a), for så vidt som det ikke støttes på, at en person frivilligt har påtaget sig en retlig forpligtelse over for en anden person (præmis 83 og den deri nævnte retspraksis).

- 15 For det andet artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 1215/212 (tilsvarende artikel 6, stk. 1, i forordning nr. 44/2001). Det er nødvendigt at undersøge, om det er ønskeligt at behandle og afgøre sagen om betaling af et sådant vederlag samlet mod alle familiemedlemmer, når de bor sammen i ejendommen – for at undgå modstridende domme i separate sager. Samtidig er det – ifølge polsk lov – kun de personer, der rent faktisk bor i ejendommen, der er ansvarlige for betalingen. Der er ingen bestemmelser om solidarisk hæftelse for familiemedlemmer. Det er derfor muligt at træffe forskellige afgørelser for hvert familiemedlem afhængigt af, om de rent faktisk har beboet den omstridte ejendom i den periode, som retssagen omhandler. Dette synes at tale imod anvendelsen af denne bestemmelse som et jurisdiktionsgrundlag i sagen.
- 16 For det tredje artikel 24, nr. 1), i forordning nr. 1215/212 (tilsvarende artikel 22, nr. 1), i forordning nr. 44/2001). Det er nødvendigt at overveje, om kravet om betaling af vederlag for brug af en andens ejendom uden juridisk grundlag efter opsigelsen af den lejekontrakt, der tillader brugen af denne ejendom – udgør en sag om »ejendomsret til fast ejendom« eller om »leje af fast ejendom«. Det ser ud til, at en sådan fortolkning bør afvises i lyset af Domstolens dom af 3. oktober 2013 i sag C-386/12.
- 17 I mangel af anvendelse af nogen af de ovennævnte bestemmelser – i overensstemmelse med artikel 5, stk. 1, i forordning nr. 1215/212 (henholdsvis artikel 3, stk. 1, i forordning nr. 44/2001), vil der være mangel på kompetence i sagen, hvilket berettiger afvisning af kravet af 15. marts 2013.

(dommer [udelades])